

1107 (2021-2022) – Nr. 1
ingediend op 20 januari 2022 (2021-2022)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Leefmilieu,
Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie
uitgebracht door Robrecht Bothuyne

over de visie en de rol van de de Vlaamse Regulator
van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG)
aangaande het faillissement
van de Vlaamse Energieleverancier

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie:

Voorzitter: Gwenny De Vroe.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Andries Gryffroy, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele;

Bart Claes, Leo Pieters, Sam Van Rooy;

Stijn De Roo, Tinne Rombouts;

Steven Coenegrachts, Gwenny De Vroe;

Staf Aerts, Mieke Schauvliege;

Bruno Tobback.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Marius Meremans, Joris Nachtergaele, Axel Ronse, Nadia Sminate;

Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Wim Verheyden;

Robrecht Bothuyne, Brecht Warnez;

Bart Tommelein, Bart Van Hulle;

Johan Danen, Chris Steenwegen;

Hannes Anaf.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Toelichting	4
1.1. Energielandschap	4
1.2. Belang van de vrije markt	5
1.3. Marktaandelen leveranciers	5
1.4. Procedure toekenning leveringsvergunningen	5
1.5. Onderzoek aanvraagdossier	6
1.6. Opvolging leveranciers	6
1.7. Informatieverlening	7
1.8. Problemen leveranciers (historiek)	7
1.9. RAPP-2020-04 Financiële ratio's	8
1.10. RAPP-2020-04 Garanties VREG/DNB's	8
1.11. RAPP-2020-04 Externe dienstverleners	8
1.12. Extra acties VREG	9
1.13. Overige	11
1.14. Bijkomende vragen:	11
2. Bespreking	13
2.1. Tussenkoms van Robrecht Bothuyne	13
2.2. Tussenkoms van Andries Gryffroy	14
2.3. Tussenkoms van Ronnie Belmans	15
2.4. Tussenkoms van de voorzitter	15
2.5. Tussenkoms van Staf Aerts	16
2.6. Tussenkoms van Bruno Tobback	16
2.7. Antwoorden van Pieterjan Renier van de VREG	17
2.8. Tweede tussenkoms van Andries Gryffroy	19
2.9. Tweede tussenkoms van Staf Aerts	19
2.10. Tweede tussenkoms van Bruno Tobback	19
2.11. Aanvullende antwoorden van Pieterjan Renier van de VREG	19
2.12. Slotwoord van de voorzitter	20
Gebruikte afkortingen	21
Bijlage: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

Op 15 december 2021 hield de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie een hoorzitting met de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt over de visie en de rol van de VREG aangaande het faillissement van de Vlaamse Energieleverancier. Ronnie Belmans, voorzitter raad van bestuur VREG, en Pieterjan Renier, algemeen directeur VREG, waren te gast in de commissie.

De presentatie is terug te vinden op de [dossierpagina](https://www.vlaamsparlement.be) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

(Deze commissievergadering vond als videoconferentie plaats).

1. Toelichting

Ronnie Belmans stelt dat de stijging van de energieprijzen geen louter Vlaamse of Belgische zaak is, maar een Europees of mondiaal gegeven. De wereldprijzen van lng worden meer en meer naar ons toegeschoven. Dit is één van de oorzaken waarom de energieprijs stijgt. En dit zorgt ook voor spanningen op de leveranciersmarkt. De Vlaamse Energieleverancier is nu het eerste slachtoffer die de boeken heeft neergelegd. En dat leidt tot vragen zoals: "Wat doet de VREG daaraan? Wat heeft Vlaanderen daaraan gedaan?"

Het is evenwel zo dat de klant tot nader order geen onderbrekingen heeft ervaren. Dat is te danken aan de beslissingen die eerder door het Vlaams Parlement zijn genomen.

Pieterjan Renier zal ingaan op het deel van het energielandschap waarop de VREG toezicht houdt, zo onder meer de procedures voor het toekennen en opvolgen van leveringsvergunningen. Hij zal toelichting geven bij de extra acties die de VREG sinds september 2021 heeft ondernomen naar aanleiding van de sterk gestegen energieprijzen en bij een aantal topics die de afgelopen week aan bod zijn gekomen.

Daarbij wordt benadrukt dat geen afbreuk kan en mag gedaan worden aan hun beroepsgeheim.

1.1. Energielandschap

Het energielandschap is de afgelopen 20 jaar drastisch veranderd, stelt Pieterjan Renier. Het is vooral onder impuls van Europa dat de energiemarkt is vrijgemaakt. Door de omzetting van de derde Elektriciteits- en aardgasrichtlijn in Belgische en Vlaamse wetgeving zijn er heel wat nieuwe actoren actief geworden.

Aan de ene kant van de ketting staan de elektriciteitsproducenten, aan de andere kant de afnemers. Daartussen zorgen Elia en Fluvius voor het transport en de distributie van deze elektriciteit. De productie en het verbruik van elektriciteit moeten altijd in evenwicht zijn op het net. Als er geen evenwicht is, kan de netspanning variëren, de frequentie veranderen en uiteindelijk zelfs de stroom uitvallen. Evenwichtsverantwoordelijken spelen hierbij een essentiële rol.

De energieleveranciers, zoals Engie, Luminus enzovoort, zijn het bekendst voor de afnemer. Iedereen die in Vlaanderen energie afneemt van het net, moet immers een contract afsluiten met een energieleverancier.

Regulatoren, zoals de VREG en de CREG, zijn een soort van spil tussen alle marktpartijen en hebben als taak ervoor te zorgen dat deze toch wel complexe energiemarkt zo goed mogelijk werkt. In dit energielandschap houdt de VREG in eerste

instantie toezicht op de energieleveranciers en de distributienetbeheerders én hun onderlinge verhoudingen.

Men houdt geen toezicht op de evenwichtsverantwoordelijken of BRP's op de elektriciteitsmarkt en de bevrachters of 'shippers' op de aardgasmarkt. Men houdt ook geen toezicht op beurzen waar aardgas en elektriciteit worden verhandeld of op over-the-countercontracten. Dat zijn contracten die direct tussen twee partijen worden afgesloten, dus niet via de beurs.

In de toekomst is het ook de taak van de VREG om toezicht te houden op energie-gemeenschappen, **peer-to-peerverkopen** van groene stroom en flexibiliteit.

1.2. Belang van de vrije markt

BRUGEL, de Brusselse regulerende instantie voor elektriciteit, gas en controle van de waterprijzen, publiceerde in augustus – dus net vóór de sterke stijging van de elektriciteits- en aardgasprijzen – een advies waar een grafiek in stond.

In augustus waren er in Vlaanderen twintig elektriciteitsleveranciers actief die leveren aan gezinnen, in Wallonië tien en in Brussel maar vijf. BRUGEL heeft het in zijn advies zelfs over een duopolie. Van de vijf elektriciteitsleveranciers die er actief zijn, zijn er maar twee bij wie gezinnen een contract kunnen afsluiten zonder bijkomende voorwaarden, zoals bijvoorbeeld de aankoop van een aandeel of de plaatsing van zonnepanelen. Ook het productaanbod is het grootst in Vlaanderen. Een breed en meer toegankelijk aanbod zorgt ervoor dat klanten kunnen kiezen uit verschillende contracten en zorgt ook voor druk op de prijzen.

BRUGEL berekende dat een gezin met zowel elektriciteits- als aardgasverbruik voor de energiecomponent van hun factuur in augustus 329 euro minder betaalde in Vlaanderen dan datzelfde gezin in Brussel. Dit illustreert het belang van een groot aantal spelers met een breed aanbod aan producten op de energiemarkt.

1.3. Marktaandelen leveranciers

Er zijn nu veel meer spelers op de markt dan in de eerste jaren na de vrijmaking van de energiemarkt op 1 juli 2003. Dat zorgt voor een dynamische markt. Kleinere spelers dagen grotere spelers uit en zorgen voor meer concurrentie en druk op de prijzen. Een dynamische en goed functionerende energiemarkt is in het voordeel van alle afnemers.

1.4. Procedure toekenning leveringsvergunningen

De spreker gaat dieper in op de procedures voor het toekennen en opvolgen van leveringsvergunningen. De wettelijke basis voor de toekenning van leveringsvergunningen staat in het Energiedecreet en -besluit. Artikel 4.3.1 van het Energiedecreet (*Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2165/1-4) bepaalt dat de levering van elektriciteit en aardgas via het distributienet of het plaatselijk vervoersnet van elektriciteit, aan afnemers, is onderworpen aan de voorafgaande toekenning van een leveringsvergunning door de VREG. Het is de Vlaamse Regering die, na advies van de VREG, de voorwaarden en de procedure bepaalt voor de toekenning, wijziging en opheffing van een leveringsvergunning.

Artikel 3.2.1 tot en met 3.2.17 van het Energiebesluit gaan in op de voorwaarden waaraan de houder van een leveringsvergunning moet voldoen. Het gaat daarbij onder andere over de financiële en technische capaciteit.

De procedure tot toekenning van een leveringsvergunning verloopt in vier stappen:

- 1° de aanvraagprocedure start met een intakegesprek met de kandidaat-leverancier. In dat gesprek licht de VREG met behulp van een presentatie het aanvraagproces en alle verplichtingen van een leverancier toe;
- 2° daarna dient de kandidaat-leverancier een aanvraagdossier in conform het modelformulier op de website van de VREG;
- 3° de VREG onderzoekt of dat dossier volledig is. Ontbreekt bepaalde informatie, dan wordt een brief gestuurd naar de kandidaat-leverancier. Eventueel wordt een tweede gesprek georganiseerd;
- 4° binnen de twee maanden na de volledigverklaring wordt een beslissing genomen.

1.5. Onderzoek aanvraagdossier

De aanvraag voor een leveringsvergunning moet voldoen aan wettelijke en inhoudelijke voorwaarden. Die zijn terug te vinden in het Energiebesluit. Die voorwaarden zijn ook verwerkt in een modelformulier. Het aanvraagdossier van de kandidaat-leverancier bestaat uit de documenten die worden vermeld in dat modelformulier.

Voor de beoordeling van de financiële capaciteit zijn dat:

- het recentste ratingrapport van bijvoorbeeld Moody's, Standard & Poor's of Fitch, als de vennootschap over dergelijke rating beschikt;
- de jaarrekening en de jaarverslagen van de vennootschap voor de laatste twee boekjaren, met de balans, de resultatenrekening en de toelichting;
- een kopie van de ondertekende certificatie van de commissaris over de vermelde jaarrekeningen, als ze niet opgenomen zijn in het jaarverslag;
- een nota met de toegepaste waarderingsregels, als die waarderingsregels niet zijn opgenomen in het jaarverslag;
- een businessplan en financieel plan.

Naast het onderzoek van het business- en financieel plan en de jaarrekening gebeurt het onderzoek volgens een soort cascade:

- gaat het om een bestaande vennootschap met een goede rating? Dan wordt die beschouwd als 'weinig risicovol';
- gaat het om een bestaande vennootschap zonder rating, maar winstgevend en met een goede solvabiliteit en rendabiliteit? Ook die wordt beschouwd als 'weinig risicovol';
- gaat het om een bestaande, recent opgerichte of op te richten vennootschap zonder rating, en met twijfels over de financiële capaciteit? Dan kan de VREG een aantal mogelijke waarborgen opvragen: er kan gevraagd worden om extra kapitaal in te brengen; om achtergestelde leningen in te brengen; of een bijstandsverklaring van de moedermaatschappij kan opgevraagd worden. Andere mogelijke waarborgen zijn bijvoorbeeld een Profit & Loss Transfer Agreement of cashpooling.

1.6. Opvolging leveranciers

Na het toekennen van de leveringsvergunning blijft de VREG elke leverancier opvolgen, aldus Pieterjan Renier. Alle leveranciers moeten één keer per jaar een opvolgingsdossier indienen bij de VREG. De deadline daarvoor is 31 mei. In dat opvolgingsdossier wordt gevraagd naar een update van alle documenten uit het aanvraagdossier. Op basis daarvan gaat de VREG na of de vergunde leverancier nog altijd voldoet aan de wettelijk opgelegde voorwaarden.

Bij recent vergunde leveranciers gebeurt dit onderzoek frequenter dan één keer per jaar. Men vraagt in dat geval per kwartaal of per half jaar financiële cijfers op,

bijvoorbeeld een update van het financieel plan en een cashflowforecast voor de komende 12 maanden.

Daarnaast is er ook een ad-hocopvolging naar aanleiding van verplichte meldingen door leveranciers. Zo moet elke controlewijziging, fusie of splitsing waarbij een leverancier betrokken is voorafgaand aan de VREG gemeld worden. Hetzelfde geldt voor elke andere belangrijke wijziging die gevolgen kan hebben voor de wijze waarop de leverancier voldoet aan de voorwaarden van het besluit.

1.7. Informatieverlening

Over alle beslissingen tot toekenning, wijziging en opheffing van de leveringsvergunning wordt gecommuniceerd. De beslissingen worden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Op de website houdt de VREG een overzicht bij van alle houders van een leveringsvergunning. Daar worden ook de contactgegevens getoond van de leveranciers per doelgroep: gezinnen, zelfstandigen, kmo's, grote ondernemingen enzovoort. Op de website staat ook informatie over het proces om leverancier te worden. De VREG verleent ook publieke informatie over de leveranciers in het jaarverslag en het jaarlijkse Marktrapport. Begin 2020 werd een uitgebreide analyse gepubliceerd over de stand van zaken van de energieleveranciers in de periode 2018-2019. In dit rapport maakte men een algemene balans op van de informatie waarover de VREG beschikt in het kader van de leveringsvergunningen en hoe het staat met de energieleveranciers.

1.8. Problemen leveranciers (historiek)

De spreker schetst de historiek van een aantal leveranciers die noodgedwongen hun activiteiten hebben moeten staken in de afgelopen jaren.

Op 25 juni 2018 kondigde Anode Energie aan dat ze hun activiteiten als evenwichtsverantwoordelijke en tussenpersoon in de aankoop van elektriciteit niet meer konden verderzetten. De verschillende leveranciers in Vlaanderen die gebruikmaakten van hun diensten werden onmiddellijk aangespoord om zo snel mogelijk een nieuwe evenwichtsverantwoordelijke te vinden. Er was maar een heel klein tijdsvenster om die operatie tot een goed einde te brengen. Door uitgebreide inspanningen van alle betrokken marktactoren kon de beëindiging van de toegang tot het net voor een aantal leveranciers vermeden worden. Naar aanleiding van het faillissement van Anode paste de VREG hun technische reglementen aan. Beëindigt de evenwichtsverantwoordelijke of een bevrachter van een leverancier het contract? Dan heeft de leverancier nu tot 21 dagen tijd om een nieuwe evenwichtsverantwoordelijke of bevrachter te zoeken.

In het najaar van 2017 doken bij Belpower operationele problemen op door de overgang naar een nieuw facturatiesysteem. Belpower slaagde er daardoor niet meer in om voorschot- en afrekeningsfacturen op te maken voor zijn klanten. Samen met hun krappe financiële situatie leidde dit tot de beslissing van de VREG op 14 mei 2018 om de leveringsvergunning van Belpower op te heffen. Vervolgens werd op 12 juni 2018 op vraag van de distributienetbeheerders de toegang tot het net ontzegd aan Belpower. Belpower beleverde een goede 6000 elektriciteitsklanten.

Door het wegvallen van Anode liepen verschillende leveranciers schade op. Energy People gaf direct aan dat het zijn activiteiten niet verder zou kunnen zetten. Na een voorgeschreven procedure werd de toegang tot het net beëindigd op 1 januari 2019. Klanten die op dat ogenblik klant waren bij Energy People werden tijdelijk overgenomen door de distributienetbeheerder in zijn rol van noodleverancier. Energy People had een kleine 5800 elektriciteitsklanten en ruim 2500 aardgasklanten.

Comfort Energy kondigde in het najaar van 2018 aan dat ze hun activiteiten in aardgas en elektriciteit zouden stopzetten. De levering van stookolie werd gewoon verdergezet. Er waren dus geen financiële problemen zoals bij Belpower en Energy People. Comfort Energy raadde zijn klanten aan om over te stappen naar Mega, dat uiteindelijk ook de resterende contracten aan de geldende voorwaarden overnam op 1 april 2019. Comfort Energy had een kleine 8000 elektriciteitsklanten en ruim 2600 aardgasklanten.

In het recente geval van de Vlaamse Energieleverancier zorgde de uitspraak van het faillissement ervoor dat alle klanten onmiddellijk terechtkwamen bij de distributienetbeheerders in hun rol van noodleverancier. Er werd voorzien in een regeling zodat klanten die binnen de maand een contract afsluiten met een andere leverancier, dat retroactief kunnen laten ingaan vanaf de datum van het faillissement.

1.9. RAPP-2020-04 Financiële ratio's

Voor heel gedetailleerde financiële informatie verwijst Pieterjan Renier naar het rapport RAPP-2020-04 van de VREG. Hij toont wel een grafiek rond solvabiliteit en rendabiliteit. In het blauw staan de bedrijven die hun activiteiten hebben stopgezet in de periode 2018-2019.

Volgens de spreker dienen bij dit soort analyses wel volgende kanttekeningen gemaakt te worden:

- zulke financiële analyses gaan over bedrijven die actief zijn als energieleverancier, maar die zich niet noodzakelijk tot die activiteit beperken. Resultaten uit de andere activiteiten van de leveranciers kunnen dus een belangrijke impact hebben;
- de financiële ratio's worden gemaakt op basis van jaarrekeningen. Er is dus steeds sprake van een vertraging van minimum 6 maanden;
- leveranciers kunnen met bijkomende garanties, bijvoorbeeld bijstandsverklaringen van moedermaatschappijen, wel degelijk een sterke financiële capaciteit hebben, ondanks hun positie in de grafiek.

1.10. RAPP-2020-04 Garanties VREG/DNB's

Naast financiële opvolging met behulp van ratio's, eist de VREG bij de aanvraag van een leveringsvergunning dan ook waarborgen. Die waarborgen worden elk jaar opgevolgd. Daarnaast volgt de VREG ook de waarborgen op die Fluvius eist van de leverancier. Die waarborgen zijn:

- een officiële credit rating;
- voldoen aan bepaalde financiële ratio's;
- een Parent Company Guarantee;
- een bankwaarborg; of
- een waarborgsom via overschrijving (cashwaarborg).

1.11. RAPP-2020-04 Externe dienstverleners

Naast de controle van de leveranciers brengt de VREG ook in kaart met welke partner- en zusterbedrijven deze leveranciers samenwerken. En op welke andere partijen zij een beroep doen. Het gaat dan in de eerste plaats over evenwichtsverantwoordelijken en bevrachters. Maar vooral kleinere spelers op de energiemarkt doen heel dikwijls een beroep op een amalgaam van externe partijen voor ICT, facturatie, berichtenverkeer, sourcing, nominaties en/of handel in steuncertificaten.

1.12. Extra acties VREG

1.12.1. Evolutie aardgasprijzen

Sinds september 2021 heeft de VREG extra acties ondernomen naar aanleiding van de sterk gestegen energieprijzen. Tijdens de hoorzitting over het Ondernemingsplan 2022 op 1 december (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22 nr. 49/1) heeft Pieterjan Renier zijn bezorgdheid geuit over de stijgende energieprijzen, en dan vooral de toegenomen aardgasprijzen. Sindsdien is die bezorgdheid alleen maar sterk toegenomen.

Hij geeft enkele cijfers mee. In België wordt op jaarbasis ongeveer 180 TWh aan aardgas verbruikt. Bij een gemiddelde prijs van 20 € per MWh betekent dit dat Belgische gezinnen en bedrijven samen ongeveer 3,6 miljard euro op jaarbasis moeten betalen. Gisteren liep de prijs voor januari en februari op tot 130 € per MWh. Ook voor de zomermaanden en de rest van het jaar noteerde de gasprijs rond de 70 € per MWh. Dat betekent een kost van ongeveer 20 miljard euro (in plaats van 3,6 miljard euro) op jaarbasis die op de één of andere manier zal doorerekend worden aan de Belgische gezinnen en bedrijven. Het gaat hier dus niet over miljoenen, tientallen miljoenen of honderden miljoenen euro's maar over 10 à 20 miljard euro, enkel voor aardgas. Sinds september zien we maand na maand de storm die op ons afkomt groter worden.

1.12.2. Acties VREG sinds september 2021

Aan het einde van de zomer van dit jaar werden de eerste tekenen van die storm waargenomen. Zeer lage opslagniveaus van aardgas in Europa en zeer hoge Ing-prijzen in Japan.

Sinds september werd het toezicht op de energieleveranciers verhoogd. Men onderzocht of er achterstallige schulden waren inzake belastingen, RSZ-bijdragen en btw en men had overleg met Fluvius om te kijken naar onbetaalde grid-feefacturen. Eind september waren er geen achterstallige betalingen van leveranciers: niet bij Fluvius, niet inzake RSZ-bijdragen of btw.

Tussen 29 september 2021 en 28 oktober 2021 organiseerde de VREG minstens één individueel overleg met alle actieve energieleveranciers in Vlaanderen. Zij luisterden naar hun bekommernissen, bespraken de gevolgen van de fel gestegen groothandelsprijzen op hun bedrijf en vroegen naar de maatregelen die de leveranciers planden te nemen om de risico's daarvan te mitigeren. Leveranciers zijn namelijk verplicht de VREG onmiddellijk te informeren over elke belangrijke wijziging die gevolgen kan hebben voor de wijze waarop de leverancier voldoet aan de voorwaarden van het Energiebesluit.

De VREG had overleg met Elia en Fluxys en vroeg hen om de situatie van de evenwichtsverantwoordelijken en bevrachters strikt te monitoren. Er is samen met de andere energieregulators van het land beslist om wekelijks een overleg te houden om de situatie op de voet te volgen.

Ten slotte overlegt de VREG op zeer regelmatige basis sinds september met Fluvius. In dat overleg bespreken ze onder meer de paraatheid van Fluvius om op te treden als noodleverancier en de impact van de huidige transitie naar MIG6.

Ook met het kabinet en VEKA is er op regelmatige basis overleg.

1.12.3. *Bekommernissen leveranciers*

Uit de individuele gesprekken met de energieleveranciers kwamen veelal dezelfde bezorgdheden naar voren:

- De fel gestegen energieprijzen zorgen voor een effect op de liquiditeit, cashpositie en werkkapitaalbehoefte van de leveranciers. Dat is vooral zo voor leveranciers zonder eigen productie, leveranciers die enkel elektriciteit en aardgas leveren (en dus geen andere producten zoals petroleum) en leveranciers met een hoog percentage vaste contracten.
- Het effect op de elektriciteits- en aardgasfactuur van gezinnen en bedrijven zal groot zijn. De elektriciteits- en aardgasfactuur van sommige gezinnen en bedrijven is in de voorbije maanden meer dan verdubbeld. Het gaat dan over klanten met een variabel contract. Voor klanten met een vast contract wordt de prijsstijging pas voelbaar wanneer ze een nieuw contract afsluiten. Aangezien verwacht wordt dat de hoge energieprijzen nog enige tijd zullen aanhouden, zullen de meeste gezinnen en bedrijven hiermee geconfronteerd worden. De hogere facturen leiden mogelijk tot meer betalingsproblemen. Dat hogere risico op wanbetaling heeft een impact op de leverancier.
- Er is een asymmetrie tussen de rechten van consumenten, geregeld via de consumentenbescherming, en de rechten van de leverancier. Huishoudelijke afnemers en kmo's kunnen hun contract op elk moment opzeggen. Dat doen ze bijvoorbeeld wanneer de groothandelsprijzen dalen en er goedkopere contracten worden aangeboden. Ze moeten enkel rekening houden met een opzegtermijn van 30 dagen. Leveranciers kunnen dat niet. Zij kunnen een contract niet zomaar beëindigen wanneer de groothandelsprijzen stijgen. Wij zien dat heel wat leveranciers hierdoor op dit moment geen vaste contracten meer aanbieden omdat ze niet zeker zijn of klanten gaan blijven of weggaan. Pieterjan Renier vindt dat een slechte zaak.
- Momenteel hebben ongeveer 15% van de Vlaamse gezinnen recht op het sociaal tarief. Leveranciers leveren energie aan die klanten aan het lage sociaal tarief. Ze krijgen het verschil met de gebruikelijke marktprijs voor een deel van die klanten pas ruime tijd later terug van de overheid. Die prefinanciering door de leverancier zorgt voor extra druk op zijn kaspositie.
- De hoge onbalanskosten van de laatste maanden zorgen voor bijkomende druk op de cashpositie.
- En ten slotte zorgt ook de overgang naar MIG6 voor extra stress.

De gestegen energieprijzen zetten sommige leveranciers aan tot acties. Zo raden ze hun klanten aan om het voorschotbedrag te verhogen. Zo willen ze mogelijke betalingsproblemen door een hoge jaarafrekening vermijden. Ze kunnen de hogere prijzen op die manier ook sneller doorrekenen. Dat komt hun kaspositie ten goede; ze bieden tijdelijk enkel variabele contracten aan; ze bouwen een klantenstop in en ze hebben gesprekken met banken en aandeelhouders om de eventuele nood aan bijkomende financiering op te vangen.

1.12.4. *Acties V-test*

De V-test wordt sinds september veel meer dan gebruikelijk uitgevoerd. Dat heeft ongetwijfeld te maken met de aandacht in de media voor de hoge energieprijzen. Na de aankondiging van de faillissementsaanvraag van de Vlaamse Energieleverancier op 6 december voegde de VREG in de V-test onmiddellijk de huidige prijzen van de noodleverancier toe. De V-test werd sinds de aankondiging van het faillissement uitzonderlijk veel gebruikt op enkele dagen tijd. Sinds begin december werden er al ruim 200.000 V-testen uitgevoerd!

Begin 2022 wordt een vernieuwde V-test gelanceerd. Die zal gebruiksvriendelijker zijn en nog meer informatie bevatten. In de loop van 2022 worden er nog extra mogelijkheden aan toegevoegd. Zo zullen er contracten van groepsaankopen

toegevoegd worden en wordt de Servicecheck geïntegreerd. Die tool vergelijkt de dienstverlening van de leveranciers. De Servicecheck bevat ook een klachtenindicator. Daarvoor werken we samen met de federale Ombudsdienst voor Energie.

De V-test is geen goede tool om de financiële zekerheid van leveranciers te waarborgen. De VREG is geen ratingbureau. Zowel de V-test als het aantal sterren in de Servicecheck geven geen indicatie over de financiële gezondheid van een leverancier.

1.13. Overige

Pieterjan Renier gaat verder nog in op een aantal zaken die de afgelopen week aan bod zijn gekomen.

1.13.1. *Maandelijkse afrekeningen*

Het Energiebesluit legt op dit moment op dat er minstens jaarlijks een eindafrekening gemaakt wordt. 'Minstens' houdt dus de mogelijkheid in om het ook vaker te doen. Het TRDE en het TRDG voorzien dan ook dat ook maandelijkse afrekeningen mogelijk zullen moeten zijn. De netbeheerders hebben die mogelijkheid aangegrepen om in Atrias en MIG6, dat op dit moment live wordt gezet, de nodige voorzieningen hiervoor te treffen.

Het is evenwel belangrijk om te onderstrepen dat maandfacturatie extra kosten kan inhouden en dat het ook kan zorgen voor hoge facturen in de winter (tegenover spreiding over het jaar door voorschotten). Plotse hoge facturen kunnen ook een wanbetalingsproblematiek tot gevolg hebben.

1.13.2. *Groepsaankopen*

Eind 2018 publiceerde de VREG een onderzoek naar groepsaankopen. Dat onderzoek werd geüpdatet eind 2019. Die informatie is te vinden op de website van de VREG.

Sinds eind 2020 staat er in het Energiedecreet dat de VREG studies, onderzoeken en adviezen kan uitvaardigen over de activiteiten van de intermediairen bij de aankoop van energie, zoals groepsaankopen, doch enkel op verzoek van het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering of de minister.

1.14. Bijkomende vragen:

Naar aanleiding van de hoorzitting heeft de VREG ook nog een aantal bijkomende vragen ontvangen. Op 6 december heeft de VREG een FAQ-vragenlijst gepubliceerd met een twintigtal vragen die beantwoord werden. Heel wat media hebben daar ook een beroep op gedaan. Burgers en bedrijven worden hierdoor ook wegwijs gemaakt in de huidige situatie. Pieterjan Renier gaat kort in op een aantal gedetailleerde vragen aan de VREG.

De V-test selecteert in de eerste plaats op prijs. Kan de agressieve of defensieve koers van een energiebedrijf als criterium in de V-test worden opgenomen? De V-test is een prijsvergelijker. Het is geen goed instrument om de financiële zekerheid te waarborgen. De VREG is geen ratingbureau.

Volgt de VREG de oplossing mee op die voorziet dat klanten met recht op sociaal tarief hier onmiddellijk beroep kunnen op doen? Het sociaal tarief is in de eerste plaats federale materie. Er is overleg tussen Fluvijs, de FOD Economie en de CREG. De VREG wordt daarover geïnformeerd. Indien nodig zal de website daaraan aangepast worden.

Om de hoge tarieven van Fluvius als noodleverancier te vermijden moet je een contract afsluiten voor 7 januari 2022. Hebben alle energieleveranciers zich er toe verbonden die terugwerkende kracht toe te staan? Neen, dat is geen verplichting. Enerzijds zijn er heel wat leveranciers die de ex-klanten van de Vlaamse Energieleverancier willen overnemen. Er zijn al een aantal initiatieven bekendgemaakt zoals DATS24 dat in samenwerking met de curatoren een initiatief heeft genomen. Ecopower heeft een speciale website gemaakt. Ook bij Engie en Luminus verschijnen er hierover banners op hun website. Anderzijds zijn er ook een aantal leveranciers die omwille van de onzekerheid op de markt die klanten liever niet willen overnemen. Dat onderstreept het belang van een goed werkende energiemarkt met een veelheid aan spelers.

Hoeveel ex-klanten van de Vlaamse Energieleverancier zijn intussen bij een nieuwe energieleverancier aangesloten en hoeveel nog bij Fluvius? Fluvius heeft daarover eind vorige week nog een persbericht gepubliceerd. Op dat moment waren ongeveer 20 procent van de klanten van de Vlaamse Energieleverancier al overgeschakeld.

Is een gepersonaliseerd voorstel op basis van de V-test door Fluvius zinvol? De VREG vindt dit geen rol voor Fluvius, maar eerder voor de leveranciers. De klanten kunnen ook zelf de V-test doen. Er is heel veel informatie beschikbaar voor de klanten om over te schakelen naar een andere leverancier.

Is een solidariteitsfonds binnen de energiesector zinvol? De VREG gaat na of dit bestaat in andere landen. In het Verenigd Koninkrijk is er een solidariteitsfonds. De VREG staat daar niet noodzakelijk positief of negatief tegenover. Daarvoor moet eerst meer onderzoek gebeuren. Het is wel de vraag hoe dit dan concreet moet uitgewerkt worden. Wie neemt het initiatief? De federale of Vlaamse overheid of de sector? Vanwaar komen de middelen? De elektriciteitsfactuur is vandaag al zeer zwaar belast. In het Verenigd Koninkrijk wordt dit via de energiefactuur verrekend. Daar kost dit ongeveer 94 Britse pond per gezin.

Hoe staat de VREG tegenover het systeem van voorschotfacturen? Klanten met een digitale meter kunnen vanaf 2022 opteren voor een maandelijkse betaling op basis van het werkelijke verbruik. Is het realistisch deze optie ook aan te bieden voor klanten met een analoge meter? De VREG acht dit niet zinvol voor mensen met een analoge meter. Zoals eerder toegelicht is dit inderdaad mogelijk voor mensen met een digitale meter. Moeten energieleveranciers dit verplicht aanbieden? Pieterjan Renier adviseert toch om niet al te grote risico's of belemmeringen op te leggen aan voornamelijk kleine energieleveranciers.

Hoe staat de VREG tegenover een stresstest voor energieleveranciers? In Nederland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk gebeurt minder dan de VREG tot nu toe deed. Ofgem, de energieregulator van het Verenigd Koninkrijk wil daar nu bijkomende stresstesten invoeren. Maar wat houdt dat juist in? Als het de doelstelling is om het energiesysteem te waarborgen kan dat zinvol zijn. Wat als een grote energieleverancier zijn activiteiten zou moeten stoppen? Daar is niet direct een antwoord op. Voor dat soort problemen zou een stresstest misschien een goed idee kunnen zijn, maar over de concrete uitwerking dient verder nagedacht te worden.

Hoe wil de VREG de risico's verbonden aan een bepaalde bedrijfsvoering beter communiceren? De VREG heeft hierover in 2020 op eigen initiatief een rapport gepubliceerd. Het zou nuttig kunnen zijn om dit jaarlijks te herhalen. Dit kan opgelegd worden als verplichting aan de VREG.

Is een regeling mogelijk waarbij eventuele productieoverschotten uit zonnepanelen worden meegenomen door de nieuwe leverancier? Op dit moment is het niet

mogelijk om dit op een objectieve manier te bepalen. Voor consumenten met een digitale meter stelt dit probleem zich echter niet.

Hoe staat de VREG tegenover vaste contracten die zonder verbrekingsvergoeding te allen tijde kunnen worden opgezegd? Zorgt deze vorm van consumentenbescherming voor (te) grote risico's voor de energieleveranciers? Vaste contracten kunnen opgezegd worden met een opzegtermijn van dertig dagen. Dit kan leiden tot hoge risico's voor leveranciers en uiteindelijk tot hoge prijzen voor de consument. Heel wat leveranciers bieden nu ook geen vaste contracten meer aan omdat ze niet zeker zijn dat de klanten gaan blijven. Het verbod op een verbrekingsvergoeding is in eerste instantie echter een federale bevoegdheid. Algemeen is de visie binnen regulatoren in Europa wel dat zulke verbrekingsvergoedingen wel mogelijk moeten zijn als de klanten daarover correct geïnformeerd worden.

Is er een alternatief voor de rol van Fluvius als noodleverancier? Zijn andere systemen mogelijk en wenselijk? Hoe wordt dit geregeld in andere landen? In het begin van dit jaar heeft de VREG daarover een consultatie en studie gepubliceerd. De VREG vindt de rol van Fluvius als noodleverancier een goede oplossing. Het is wel belangrijk dat de klanten die bij Fluvius komen zo snel mogelijk een commerciële energieleverancier vinden. Fluvius heeft een facturatiesysteem in zijn rol als sociale energieleverancier en kan dit dan ook toepassen als noodleverancier. In die studie werd bekeken hoe dit in andere landen gebeurt. In het Verenigd Koninkrijk zoekt de regulator bij een faillissement van een kleine leverancier een andere leverancier die de klanten kan overnemen. Bij een faillissement van een grote leverancier komt de leverancier tijdelijk onder een speciale administratie terecht. En dat betekent dat de overheid de nodige budgetten voorziet om de leverancier draaiende te houden. De klanten merken hier dan weinig tot niets van het faillissement. In Nederland wordt er een leverancier gezocht die de klanten wil overnemen. Als er niemand wordt gevonden, dan worden de klanten verdeeld over alle leveranciers volgens hun marktaandeel. En de klanten krijgen in beide gevallen een nieuw contract van hun leverancier.

Ronnie Belmans stelt dat het duidelijk is dat de situatie ernstig is. De eerder aangehaalde meerkost van 180 TWh slaat voor 60 TWh op gebouwen in België. Die meerkost aan aardgas voor verwarming komt dan overeen met de kost die nodig is om ongeveer 100.000 huizen te renoveren met een gemiddelde kost van 50.000 euro per renovatie. Het gaat dus over enorme bedragen. Als deze situatie aanhoudt is dat een nog grotere stimulans om verder in te zetten op energierenovatie en energievermindering. Want vandaag verdwijnt dit geld uit de Vlaamse economie naar Qatar en andere landen in het Oosten.

2. Bespreking

De *voorzitter* dankt de sprekers om er ook op te wijzen dat dit een probleem van handelsbalansen en economische onafhankelijkheid is. Maar in de eerste plaats gaat de discussie vandaag over de stabiliteit van de leveranciers.

2.1. Tussenkoms van Robrecht Bothuyne

Voor *Robrecht Bothuyne* is het duidelijk dat de VREG niet over een nacht ijs gaat bij het toelaten van energieleveranciers. Anderzijds is het tekenend dat er bij de laatste controle in september geen betalingsachterstanden werden genoteerd en het toch zo snel zo fout kon gaan. De controles die vandaag gebeuren, zijn dan wellicht toch nog niet voldoende om zekerheid in te bouwen in de markt, zeker op een moment waarop de markt rare bokkesprongen maakt. Het is goed dat de VREG wil bekijken op welke manier een stresstest kan ingevoerd worden. Welke stappen wil de VREG daar verder zetten?

De VREG is naar eigen zeggen geen ratingbureau. Een ratingbureau is inderdaad nog iets anders dan een regulator, maar een zekere transparantie geven over de ingeschatte financiële stabiliteit van leveranciers kan wel degelijk behoren tot de taken van de regulator. Kan daarover nog meer transparantie gecreëerd worden voor de consumenten? Uiteraard is veel informatie publiek beschikbaar, maar niet iedereen vraagt jaarrekeningen en balansen op alvorens een energiecontract af te sluiten. Een regulator kan dergelijke zaken wel op een transparante manier weer geven.

Robrecht Bothuyne heeft vorige week al enkele voorstellen gelanceerd, onder meer het effectief per maand factureren van het werkelijke verbruik, in plaats van te werken met een voorschotfactuur. Voor een deel van de klanten kan dat helpen om een energiebesparing dadelijk te voelen in de factuur en zo energiebewust en -zuinig gedrag te stimuleren. Hij hoopt dit als een optie in elke tariefformule te kunnen invoeren in Vlaanderen.

Het is zinvol om een solidariteitsfonds verder met de sector te onderzoeken. Dit kan voor energieleveranciers een voorwaarde zijn om in Vlaanderen actief te worden op de Vlaamse markt. Een minimaal regelgevend kader kan opgemaakt worden en de sector kan dit verder uitwerken. Bij de grotere leveranciers bestaat hier enige aarzeling over. Enerzijds omdat dit mogelijk een extra prijscomponent betekent in de factuur van de klant en anderzijds omdat zij het gevoel hebben om gestraft te worden voor het 'wangedrag' van andere leveranciers. Maar dat geldt ook voor de bankensector en de reissector. Wellicht kan een kleine bijdrage hier ook volstaan. Hoe wil de VREG dit verder bekijken?

Een aantal grote energieleveranciers engageren zich om een aanrekening vanaf 7 december 2021 mogelijk te maken aan de voormalige klanten van de Vlaamse Energieleverancier. Het zou goed zijn indien elke energieleverancier zich hiertoe engageert. Eventueel moet de VREG daarover transparantie geven door leveranciers die dit niet doen bij naam te noemen?

Kan er een extra communicatie gebeuren aan de klanten die op 7 januari 2022 nog steeds bij Fluvius zitten? Kan er een gepersonaliseerde V-test aangeboden worden? Het is alleszins goed om die mensen actief te contacteren net voor die datum om hen op die manier zo snel mogelijk te laten terugkeren naar de markt.

2.2. Tussenkoms van Andries Gryffroy

Andries Gryffroy weet uit eigen ervaring dat op het verkrijgen van een leveringsvergunning zeer streng wordt toegezien. Maar de controle daarna is eerder een administratieve formaliteit. Hij pleit er dus ook voor om over de financiële gezondheid van energieleveranciers via een jaarlijks rapport te rapporteren. Dit zal evenwel niet uitsluiten dat in een situatie zoals vandaag een bedrijf toch nog onverwacht in de problemen kan komen. Maar die jaarlijkse openbare rapportering zal ervoor zorgen dat die bedrijven voorzichtig zijn. Volgens hem is dit beter dan de feitelijke stresstest zoals die toegepast wordt in de bankensector. Want we zien dat er vandaag geen kleine banken meer zijn. Als de criteria van een stresstest dermate hoog zijn dat kleinere leveranciers het niet meer zien zitten, dan blijven enkel de grote leveranciers over. Is dat wenselijk? Want het groot aantal leveranciers in Vlaanderen heeft een gunstig effect op de gemiddelde prijs. De leveranciers dagen elkaar uit, zoeken nichemarkten op enzovoort. In vergelijking met Nederland en het Verenigd Koninkrijk doorstaan we tot op vandaag nog vrij goed de test, maar het kan altijd beter.

Het lid vervolgt met de discussie over de maandelijkse afrekening op basis van het reële verbruik bij mensen met een digitale meter. Kunnen we een verplichte keuze geven aan de consumenten? Want wellicht zullen sommige leveranciers liever het

systeem van voorschotten verkiezen. Kan het Vlaams Parlement in dat opzicht een decretaal initiatief nemen?

Het solidariteitsfonds is een puur regionale materie, vindt Andries Gryffroy. Het is evenwel niet gemakkelijk te berekenen hoeveel middelen er nodig zijn voor een dergelijk fonds. Het gaat om het teveel aan voorschotten dat werd betaald ten opzichte van de kost van het reële verbruik. Bij de Vlaamse Energieleverancier is er een curator aangesteld. Daar zal dat bedrag exact kunnen berekend worden. Heeft de VREG een zicht op hoe groot zo'n solidariteitsfonds moet zijn?

Daarbij moet wel vermeld worden dat de Vlaamse Energieleverancier enkele maanden geleden een mailing zou verstuurd hebben naar hun klanten met de boodschap dat klanten die een hoger voorschot zouden betalen op het einde van de rit een premie zouden ontvangen. Een dergelijke werkwijze kan uiteraard weerstand opwekken bij andere energieleveranciers die gevraagd worden om een solidariteitsfonds te voeden. Hij begrijpt de bezorgdheid van de sector dat een dergelijk solidariteitsfonds niet als een commercieel instrument mag gezien worden. Daarom wil hij graag weten over welke bedragen het gaan.

Diverse energieleveranciers hebben hem in het verleden al gemeld dat het niet correct is dat zij aan Fluvius en Elia de distributiekosten en transportkosten moeten betalen als één van hun klanten failliet gaat of onvermogen is. Hij heeft hierover echter nooit concrete cijfers gekregen vanuit de sector, ondanks herhaaldelijk aandringen. Het is niet duidelijk hoe groot die schade is. Als de overheid een solidariteitsfonds oplegt aan de sector, zal de sector die vraag weer op tafel leggen. Hij wil de sector voor zijn. Het is daarom belangrijk dat het duidelijk is hoe groot het probleem precies is. Kan de VREG dat met cijfers onderbouwen? Hoe lang heeft men daarvoor nodig?

Fluvius laat soms niet toe dat men snel overschakelt, verneemt Andries Gryffroy. Gezinnen worden na een faillissement van de Vlaamse Energieleverancier automatisch bij Fluvius ondergebracht en kunnen al binnen een periode van enkele dagen overschakelen naar een andere energieleverancier. En dan gebeurt het dat Fluvius laat weten dat die personen minstens een maand bij hen moet blijven, omdat het digitaal moeilijk te regelen is. Dat is echter niet conform de regelgeving. Gaat het hier om een foute communicatie?

2.3. Tussenkost van Ronnie Belmans

Ronnie Belmans geeft aan dat hij de commissie moet verlaten, maar wil nog wel benadrukken dat heel sterk moet overwogen worden om die maandelijkse facturatie volgens het reële verbruik door te voeren voor gezinnen met een digitale meter. Hij maakt de vergelijking met benzine tanken aan een tankstation. Als de mensen weten dat de prijs van de benzine, zoals bijvoorbeeld in 1972 en 1973, verdubbeld of verdrievoudigd is, dan heeft dat een impact op het gebruik van de wagen. Als de factuur een jaar later komt, dan is dat effect minder groot. Dat kan door het Vlaams Parlement beslist worden. Op die manier worden mensen sneller bewust van prijsverhogingen. Als de kost verdubbelt zonder dat de voorschotten stijgen, dan zal de verhoogde afrekening voor drama's zorgen.

2.4. Tussenkost van de voorzitter

Bruno Tobback geeft aan dat dit een grondige discussie vergt die moet gevoerd worden. Maar er is evenwel één belangrijk verschilpunt: gezinnen kunnen ervoor kiezen om de wagen te laten staan wanneer de benzineprijs te hoog is. Bij hoge energieprijzen is het minder evident om een woning in de winter niet te verwarmen. Hij dankt de heer Belmans voor de aanwezigheid in de commissie.

2.5. Tussenkost van Staf Aerts

Staf Aerts geeft aan dat het bekend was dat er een energieleverancier in moeilijkheden zat. Maar toch kon worden vastgesteld dat er heel veel vragen waren en dat velen op zoek gingen naar informatie. Er is nu een uitgebreide lijst van veel gestelde vragen gemaakt. Hij hoopt dan ook dat voor eventuele volgende gelijkaardige situaties men nog beter gewapend is, zodat consumenten snel het antwoord op hun vragen konden terugvinden.

De terugbetalingsperiode loopt tot 7 januari 2022. Daarvoor gebeurt er best ook nog een communicatie zodat zoveel mogelijk gezinnen op dat moment weg zijn bij Fluvius. Maar men kan tot 7 februari 2022 bij Fluvius blijven als noodleverancier. Maar op de website van de VREG staat dat men tot 1 maart 2022 niet kan worden afgeschakeld. Loopt het noodtarief dan door of wordt men naar het ontradingstarief doorgeschakeld?

Staf Aerts begrijpt de achterliggende redenering aangaande de discussie over de voorschotfactuur, maar hij is toch ongerust dat diegene die niet voor een voorschotfactuur zouden kiezen, goedkopere tarieven zouden krijgen. Voor mensen die in moeilijker financiële situaties zitten, is het belangrijk dat zij de energiekost kunnen spreiden over een heel jaar en niet in de wintermaanden geconfronteerd worden met hele hoge facturen. Die werkwijze houdt het risico in dat mensen in de wintermaanden in de koude zitten omdat men de energiefactuur niet meer kan betalen.

Hij waarschuwt voor het mattheuseffect, dat mensen die in financiële moeilijkheden zitten meer zullen moeten betalen dan mensen die het financieel wel kunnen dragen.

“De VREG is geen ratingbureau en de V-test is een pure prijsvergelijker”, hoort Staf Aerts. Maar wie vandaag aandelen wil kopen zal eerst een vragenlijst moeten invullen om te bepalen welk beleggingsprofiel men heeft. Wat energie betreft is het zo dat de goedkoopste steeds het beste uit de prijsvergelijking koopt. De VREG heeft het meeste informatie over de energieleveranciers. Is het niet mogelijk om energieleveranciers die waarschuwingen ontvangen bij tussentijdse evaluaties te weren van de V-test? Indien die V-test nu massaal wordt gebruikt, is het niet wenselijk dat die mensen opnieuw terechtkomen bij een leverancier die in de problemen zit.

2.6. Tussenkost van Bruno Tobback

Ook *Bruno Tobback* verwijst naar de uitspraak van Pieterjan Renier dat de VREG geen ratingbureau is. Hij stelt dat de VREG echter wel de enige organisatie is die beschikt over de informatie om een ratingbureau te kunnen zijn. Als de VREG die rol niet invult, dan vult niemand die rol in. Is er nood aan een ratingbureau en hoe kan dat opgezet worden? Hij sluit zich aan bij de opmerking van Staf Aerts dat consumenten enkel geïnformeerd worden over de prijs die een energieleverancier aanrekent. Daardoor kunnen mensen tot vlak voor een faillissement van een leverancier contracten afsluiten met die leverancier en daaraan voorschotten betalen.

De jaarrapportering door energieleveranciers die gebeurt op basis van het energiebesluit kijkt niet naar het afdekken van leveringsverplichtingen of hanteert geen soliditeitsratio's. Er worden geen criteria gebruikt die tot alarmbellen leiden waardoor leveranciers van de markt worden gehaald. Hij vraagt in welke mate die jaarrapportering dan bijdraagt tot het vermijden van ongelukken.

Bruno Tobback heeft de indruk dat de V-test voor variabele tarieven nogal manipuleerbaar is door de veelheid aan tariefformules die gehanteerd worden. Sommige

tariefformules hanteren een index die per kwartaal geïndexeerd wordt. Andere worden per maand geïndexeerd. In de V-test leidt dat tot heel verschillende resultaten die je niet terugvindt in de effectieve eindafrekeningen omdat de onderliggende markt via de beurs Belpex dezelfde is. Naar consumentenbescherming is de inzake prijsvergelijking dan ook niet waterdicht.

Wanneer te strikt wordt toegezien op wie er op de markt mag komen en men te strikte rapportering oplegt, dan zal het inderdaad zo zijn dat enkel de grotere spelers overblijven. Dat zal zorgen voor een meerkost voor de klanten. Aan de andere kant hebben we nu veel spelers op de markt, maar is er wel een uitgebreider vangnet wanneer spelers failliet gaan. Misschien moet dat vangnet nog uitgebreid worden met een solidariteitsfonds. Dat heeft een kost. Maar heeft de VREG zicht op welke van de twee systemen een hogere kost is voor de samenleving? Is er een manier om die afweging te berekenen?

2.7. Antwoorden van Pieterjan Renier van de VREG

Pieterjan Renier is tijdens de toelichting al ingegaan op een systeem van stress-testen. Het kan een interessante piste zijn om dit nader te onderzoeken om het energiesysteem te vrijwaren. Het is niet mogelijk om hier nu nadere details over te geven, dit moet verder onderzocht worden. Maar hij vreest dat een stresstest niet had geholpen om de huidige situatie van deze energiecrisis te voorkomen.

Hij begrijpt de vraag van de parlementsleden naar meer rapportering over de inschatting van de financiële stabiliteit van de energieleveranciers. Hij beaamt dat dit inderdaad nuttig kan zijn. Naar aanleiding van enkele gevallen is daar in 2019 een rapport over gepubliceerd. Daarin werd rekening gehouden met commercieel gevoelige informatie. Maar jaarrekeningen zijn publieke informatie. De VREG zou een stap verder kunnen gaan en via een jaarlijkse rapportering meer publieke informatie geven. De V-test wordt maandelijks geüpdatet. Daar zit heel veel informatie in. De focus ligt op de prijzen, maar er zijn manieren om de achterliggende informatie te consulteren. De financiële informatie van de leveranciers ook op maandelijks basis updaten, lijkt niet haalbaar. Maar een opdracht geven aan de VREG om via een jaarlijkse rapportering daarover te berichten lijkt wel zinvol.

De keuze laten aan de eindgebruikers om een maandelijks afrekening te ontvangen volgens het werkelijke verbruik is een goed idee. De regelgeving is daar geen bezwaar. Dat kan op die manier worden bepaald. Er is Europese regelgeving die bepaalt dat leveranciers met minstens 200.000 klanten verplicht kunnen worden om dynamische prijzen aan te bieden. Op dezelfde manier zouden er via een decreet of een besluit regels kunnen opgesteld worden voor maandelijks facturatie. Pieterjan Renier begrijpt de bezorgdheid van Staf Aerts dat een voorschotfactuur zorgt voor een voorspelbaarheid van de uitgaven voor personen in financieel moeilijke situaties. Het is dan ook belangrijk dat de keuze steeds blijft liggen bij de eindgebruiker.

De VREG staat op dit moment niet positief of negatief tegenover een solidariteitsfonds. Het is nuttig om dit nader te onderzoeken. Wat moet daarmee betaald worden? Het kan niet de bedoeling zijn om de volledige voorschotten die eventueel zijn misgelopen terug te betalen. Het gaat over het bedrag dat de eindklant niet terugkrijgt nadat de curator alles heeft verdeeld. Waar moeten die middelen vandaag komen? Daar heeft hij vandaag ook nog geen antwoord op. Dat moet verder bestudeerd worden.

Aangaande de situatie van de Vlaamse Energieleverancier is er inderdaad een engagement van een aantal grote energieleveranciers om klanten over te nemen. Er zijn ook initiatieven van kleinere spelers. Anderzijds zijn er ook leveranciers die aangegeven hebben geen klanten te willen overnemen. Die leveranciers maken

zich zorgen over de liquiditeit en proberen het vooral te redden met het portfolio aan klanten dat ze al in bezit hebben. In die zin vindt de VREG het geen goed idee om een verplichting op te leggen aan leveranciers om klanten over te nemen. Te meer omdat er voldoende leveranciers zijn die die klanten wél willen overnemen.

Is er een extra communicatie van Fluvius nodig? Ja, meent Pieterjan Renier. En daarvoor moet ook niet gewacht worden tot 7 januari 2022. De klanten dienen aangezet te worden om een andere leverancier te zoeken.

De spreker had, net als Andries Gryffroy, ook al opgevangen dat Fluvius soms mensen weigert om snel over te stappen naar een marktspeler. Maar dat zou om een miscommunicatie gaan tussen Fluvius en andere leveranciers. Dat zou rechtgezet zijn. Het is zeker de bedoeling van Fluvius om die mensen snel te laten overstappen naar een andere leverancier.

De spreker gaat verder op de opmerking van Andries Gryffroy dat het niet evident is om een leveringsvergunning te krijgen. Dat klopt inderdaad. De dossiers die worden ingediend tellen vaak honderden pagina's. Die worden bestudeerd en eventueel worden er bijkomende garanties gevraagd vooraleer een vergunning wordt gegeven. Voor de jaarlijkse rapportering moeten al die documenten opnieuw worden ingediend. De financiële ratio's en waarborgen worden jaarlijks opgevolgd. De focus ligt daar evenwel op de leveranciers waar er meer risico aan verbonden is. Voor kleinere leveranciers kan het dat er sneller dan jaarlijks wordt opgevolgd. Misschien kan het nog strenger. Die evaluatie moet gebeuren.

Over de vraag van Andries Gryffroy dat energieleveranciers aan Fluvius en Elia betalen voor de netkosten en distributiekosten indien een klant failliet zou gaan, doet Pieterjan Renier de suggestie om een formele vraag aan de VREG te richten. Dan moet de VREG een antwoord bezorgen binnen de zes weken. De VREG zal zich dan ook bevragen bij de leveranciers.

Indien de Vlaamse Energieleverancier bepaalde communicaties naar klanten heeft gedaan, dan moet dat nader onderzocht worden.

Wat gebeurt er na zestig dagen? In het Energiedecreet is ingeschreven dat de noodleveranciersregeling maximum zestig dagen gegarandeerd wordt door Fluvius. Anderzijds kan men niet afgesloten worden tot 1 maart. Wat met het tijdsverschil tussen 7 februari en 1 maart? Dat is een terechte opmerking, stelt de spreker. Daar moet nog verder over nagedacht worden.

Het tarief of de hoogte van de prijs voor wie bij Fluvius terechtkomt wordt inderdaad door Fluvius bepaald. Dat is een federale bevoegdheid.

Er waren een aantal parlementsleden die vragen stelden over de uitspraak dat de VREG geen ratingbureau is. Pieterjan Renier herhaalt dat het geen goed idee is om dat element mee te nemen in de V-test. Via een jaarlijkse rapportering kan er specifiekere informatie op leveranciersniveau worden gegeven.

Aangaande de vraag over de afweging tussen een markt met veel spelers en lagere prijzen versus een markt met enkel grote stabiele spelers en hogere energieprijzen, verwijst de spreker naar de studie van BRUGEL die aangeeft dat de prijzen in Vlaanderen meer dan 300 euro per gezin lager liggen omdat er hier een dynamische markt is. Eenvoudig geëxtrapoleerd naar heel Vlaanderen zou dat op een bedrag van ongeveer 1 miljard euro liggen. Dat is te eenvoudig gerekend, maar het voordeel is duidelijk. Anderzijds komt een kleinere leverancier nu in de problemen, wat kosten met zich meebrengt. Een solidariteitsfonds is een mogelijke oplossing. Hij zal dit opnemen met de sector om te kijken welke oplossingen er mogelijk zijn.

Wat de manipuleerbaarheid van de V-test betreft, is er wat berichtgeving geweest. De V-test toont alle producten van de energieleveranciers, zowel de vaste als de variabele producten volgens verschillende indexaties. Daar wordt een bepaalde rangschikking getoond. Alle achterliggende rekenregels zijn correct en alle informatie is beschikbaar, maar het is niet zo dat iedereen al die informatie bekijkt. De VREG is hierover ook in overleg met de CREG om die evaluatie te doen en uiteindelijk te komen tot een jaarkostberekening. Begin volgend jaar wil de VREG daar een beslissing nemen.

2.8. Tweede tussenkomst van Andries Gryffroy

Andries Gryffroy begrijpt dat de VREG in grote lijnen akkoord is met de bezorgdheden van de parlementsleden, maar dat sommige zaken nader onderzocht moeten worden.

Aangaande het solidariteitsfonds en de vraag van de leveranciers over de kosten die zij voor failliete klanten moeten betalen, stelt hij voor dat zowel de parlementsleden als de VREG spreken met de energieleveranciers om te zien over welke bedragen het gaat.

2.9. Tweede tussenkomst van Staf Aerts

Staf Aerts begrijpt dat de financiële informatie over de energieleveranciers niet maandelijks kan geüpdatet worden. Maar het zou toch goed zijn dat de VREG in haar prijsvergelijking geen energieleveranciers toont die in zwaar financieel weer zitten. Daardoor worden geen nieuwe klanten meer richting die leverancier getoond.

2.10. Tweede tussenkomst van Bruno Tobback

Bruno Tobback merkt op dat het niet meer in de V-test opnemen van een dergelijke leverancier het faillissement van die speler nog zal versnellen. Enerzijds is er de vrije markt, is er sprake van commerciële informatie en moet de VREG proberen van er zo weinig mogelijk invloed op te hebben. Als de VREG aangeeft dat iemand in slechte papieren zit, dan zal dat leiden tot nog meer klanten die al op voorhand zullen vertrekken. Anderzijds gaat dit wel over een basisbehoefte in de maatschappij, namelijk elektriciteit en verwarming. We moeten zoeken naar maximale transparantie zonder een negatieve impact te hebben op de leefbaarheid van een aantal leveranciers.

Hij vraagt nog wel naar de situatie van de sociale afnemers van de Vlaamse Energieleverancier. Houden die automatisch hun sociaal tarief bij een overgang naar de noodleverancier of een nieuwe marktspeler?

2.11. Aanvullende antwoorden van Pieterjan Renier van de VREG

Pieterjan Renier antwoordt op de vraag van Staf Aerts dat dit ook in de lijst van veel gestelde vragen is opgenomen. Indien de VREG zou communiceren over een moeilijke financiële toestand van een energieleverancier dan hypothekeert dat elke mogelijke oplossing die er nog zou zijn. Het op dat moment niet meer opnemen in de V-test tekent het doodsvonnis van die leverancier. Toch kan het goed zijn dat er ook bevattelijke informatie kan gepubliceerd worden in een rapport.

Wat de vraag over de sociale klanten betreft, is het zo dat Fluvius geen tussentijdse facturen zal sturen. Het is de bedoeling dat ook de sociale klanten zo snel mogelijk een nieuwe energieleverancier zoeken. Die moet ook het sociaal tarief toepassen.

2.12. Slotwoord van de voorzitter

De *voorzitter* sluit af met een dankwoord aan Pieterjan Renier voor zijn aanwezigheid in de commissie.

Bruno TOBBACK,
waarnemend voorzitter

Robrecht BOTHUYNE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BRP	Balance Responsible Parties
btw	belasting over de toegevoegde waarde
CREG	Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
DNB	distributienetbeheerder
FAQ	frequently asked questions
FOD	Federale Overheidsdienst
kmo	kleine of middelgrote onderneming (meervoud = kmo's: kleine en middelgrote ondernemingen)
Ing	liquid natural gas
MIG6	Market Implementation Guide 6
MWh	megawattuur
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
TRDE	technisch reglement voor de distributie van elektriciteit
TRDG	technisch reglement voor de distributie van gas
TWh	terawattuur
VEKA	Vlaams Energie- en Klimaatagentschap
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt